

УДК 339.923

РОЗВИТОК ВІДНОСИН БРІКС ТА ЄС: СУЧАСНИЙ СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Пихтіна М.С., аспірант

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Постановка проблеми. У глобальній економіці взаємозв'язок всіх країн, особливо між розвиненими, досягає безпрецедентно високого рівня. Жоден економічний суб'єкт не може ізолюватися від інших. Економіка однієї країни може сильно впливати на іншу країну. Будь-яка держава, якщо вона хоче успіхів щодо реалізації власних політик, має координувати свої дії з іншими країнами через систему міжнародних економічних відносин. Отже, як відомо, економічна інтеграція – це процес зближення національних економік шляхом утворення єдиного економічного простору для вільного переміщення товарів, послуг, капіталів, робочої сили через національні кордони. Національні економіки, спеціалізуючись на певних товарах та послугах, водночас доповнюють одна одну в системі світового господарства [1, с. 409].

Розвиток форм регіональної інтеграції в умовах переважно глобальної орієнтації транснаціональних компаній формує основу для переходу інтернаціоналізації в багатосистемну стадію. Таким чином, здійснюється процес формування центрів сили та виділення найбільш значних інтеграційних об'єднань. Регіональна інтеграція в своєму розвитку може бути простежена як у країнах, які спочатку йдуть по шляху ринкового господарювання, так і в країнах, що розвиваються, і країнах з адміністративним регулюванням економіки. Прикладом регіональної інтеграційного об'єднання країн, що має на сьогоднішній день самий значний період свого існування, є Європейський Союз (ЄС). Як організація, в розвитку якої були, по суті, представлені всі основні інтеграційні форми, ЄС являє безумовний інтерес для розгляду механізмів регіональної інтеграції. Проте, за останні роки дискусії щодо характеру сучасного світового порядку зазнали якісних змін. В даний час на фоні порівняльного ослаблення економічної потужності Сполучених Штатів та ЄС проблема пошуку провідної групи суб'єктів, що підключаються до світлорегулювання, набула особливої актуальності.

Сьогодні формування та зміцнення альтернативних центрів сили відбувається двома шляхами, які являються абсолютно об'єктивними з економічної точки зору та вони об'єктивно складаються. Як відомо з робіт К. Маркса: «Люди самі створюють свою історію, але вони її роблять не так, як їм спаде на думку, за обставинами, які не самі вони вибрали, а які безпосередньо присутні, надані їм і перейшли від минулого» [2, с. 119]. Люди не вільні у виборі виробничих сил та умов матеріального життя. Розвиваючи виробничі сили у процесі трудової діяльності, попередні покоління залишають їх наступним. Цей взаємозв'язок у людській історії обумовлює об'єктивність економічного розвитку. Отже, під поняттям об'єктивності в економіці ми розуміємо процеси та результати, які складаються незалежно від волі як окремих осіб, так і суспільства в цілому.

Щодо шляхів формування та зміцнення альтернативних центрів сили, то, по-перше, має місце об'єднання ресурсів декількох держав, в результаті якого формується новий великий суб'єкт міжнародної політики – інтеграційний шлях. По-друге, прискорене нарощування потенціалу ряду вже існуючих суб'єктів дає приклади модернізаційного шляху [3, с. 425].

Аналіз останніх досліджень. Вивченням даної проблематики займалися такі провідні вчені, як Джим О'Ніл, Пітер Хавлік, Сандра Лоусон, Стів Робертс, Томас Ренард та інші. Питання інтеграційних процесів у світовому господарстві досліджувалось та розроблюється і в роботах українських вчених, а саме: Андрійчука В.Г., Бураковського І.В., Василика О.Д., Гальчинського А.С., Голікова А.П., Гончаренко В.В., Лук'яненка Д.Г., Макогона Ю.В.,

Мікули Н.А., С. Мочерного, Ю. Пахомова, Пили В.І., Пузанова І.І., Сідорова В.І., Філіпенка А.С., Юхименка П., Якубовського С.О. та інших.

Виходячи з ряду довгострокових прогнозів, підготовлених провідними аналітичними організаціями світу, можна виділити п'ять гравців, що претендують на те, щоб розділити зі Сполученими Штатами та ЄС світове лідерство. До них належать такі країни, як Бразилія, Росія, Індія, Китай та ПАР (БРІКС), які досягли успіху в реалізації модернізаційного шляху. ПАР приєдналась до об'єднання пізніше, отже у статті в залежності від періоду, що аналізується, буде використовуватись як аббревіатура БРІК(С), так і БРІКС.

Мета статті - характеристика та аналіз сучасних відносин БРІКС та ЄС. Проведення детального аналізу економічної, політичної ситуації, а також структури торгівлі дозволить зробити висновки про сучасний стан, основні тенденції розвитку та перспективи співробітництва між даними об'єднаннями.

Виклад основного матеріалу. Акронім БРІК(С) було вперше використано у 2003 р. у тезах аналітичного дослідження впливового інвестиційного банку Goldman Sachs Group Inc. Аналітики Goldman Sachs прогнозують, що країни БРІК(С) до 2050 р. здобудуть лідируюче положення у глобальному масштабі [4, с. 3]. Термін БРІК(С) увів у 2001 р. провідний економіст банку The Goldman Sachs Group Inc. Джим О'Нілл (послідовність великих літер у аббревіатурі була визначена виключно для її благозвучності). О'Нілл об'єднав у групу БРІК(С) чотири найбільш великі країни з ринками, що розвиваються, а також значною орієнтацією на експорт [5, с. 72].

На кінець 2010 р. до групи країн БРІК(С) стали відноситись не як до продукту аналітичної думки, який здійснює перехід до феномену, а як до суттєвого фактору та актору у міжнародних відносинах. Дане сприйняття об'єднання ще більш було посилено в результаті прийняття у квітні 2011 р. ПАР до складу членів групи [6, с. 2]. Таким чином, розвиток тенденції децентралізації світу ставить питання про перспективи співпраці між цими суб'єктами, що вступають у коло провідних світових гравців. БРІКС – це не тільки механізм координації економічних підходів, або економічний форум, це нова світова сила.

Зараз БРІКС перетворюється у потужне угруповання, що набуває свого розвитку. При збереженні цієї тенденції у майбутньому існує велика вірогідність того, що БРІКС стане причиною та методом перерозподілу світогосподарювання та центрів сили. У зв'язку з цим головні світові центри на сьогоднішній день мають своє персональне уявлення розвитку цієї групи країн. На Заході існує тенденція до пониження ролі БРІКС, фокусуванні на протиріччях між країнами в його складі, відсутності ясних перспектив інституціоналізації, слабких технологічних та фінансових позицій країн-членів. В протиріччя цій думці, США бачать у країнах групи БРІКС зростаючого за міцністю та потужністю конкурента. У той же час, поки що зв'язки кожної країни члена БРІКС із Заходом для них суттєво важливіші за стосунки між собою всередині угруповання [7, с. 1].

У сфері міжнародної політики країни об'єднання дотримуються позиції, що в вирішенні конфліктів світова спільнота має використовувати дипломатичні та політичні методи, а не військово-силові. Таким чином, країни БРІКС виступають в ролі носіїв нової ідеології в міжнародних відносинах. Незважаючи на різницю в позиціях і національних інтересах країн-членів, вони намагаються знайти консолідовані підходи до вирішення найбільш важливих питань глобального розвитку та майбутнього світорегулювання. Країни також не тільки координують свої методи, але й часто голосують солідарно, у тому числі з самих гострих проблем. З цього приводу особливе значення має демонстрація єдиної позиції країн з гострих питань світових політичних проблем, наприклад, Близького Сходу та Північної Африки, Лівії; а також ще одним прикладом є позиція з питання тероризму.

Слід також зауважити, що національні інтереси членів п'ятірки у багатьох питаннях мають відмінності. Наприклад, у даних країнах різний рівень життя, деякі з них – виробники сировини та товарів, а інші – споживачі. Також поки що кожна країна віддає перевагу не глобальній стабільності, а власному економічному розвитку. Але між країнами БРІКС, на нашу думку, все ж таки більше схожих рис, ніж протиріч, та існують значні перспективи розвитку в рамках об'єднання.

Кожна з країн-членів має свої плани, ідеї та перспективи в рамках розвитку даного угруповання. Для Китаю формат БРІКС – це ідеальний механізм для здійснення власної концепції глобального

устрою. БРІКС є відображенням «неамериканського» і «неатлантичного» світу. Китай бачить об'єднання як глобальний проект для реалізації власних національних інтересів. Вагома роль Китаю насторожує країни Заходу, тому він активно використовує економічне поле задля обмеження конкурентних можливостей Китаю, у тому ж числі геополітичних.

Отже країни БРІКС самі по собі відчувають чимало труднощів в економічному розвитку і переживають питання перебалансування та забезпечення сталого розвитку на різних рівнях. У найважчий для глобальної економіки момент кілька економічних суб'єктів, що розвиваються, прийшли до спільної мети, що зіграє роль як «показовості», так і «стабілізації» [5, с. 73].

В даний час в країнах БРІКС виробляється 18% світового ВВП, проживає 40% населення, акумулюється 40% золотовалютних резервів і реалізується 45% глобальної торгівлі. Економіка БРІКС зараз перевищує показники ЄС за підсумками 2010 р. [8].

ВВП БРІКС склав 12,7 трлн. дол. проти 12,2 трлн. дол. ЄС. За прогнозами МВФ, до 2012 р. БРІКС за розміром ВВП обжене США: 15,91 трлн. дол. проти 15,88 трлн. дол. [9, с. 3]. Дане положення також доводиться прогнозом динаміки змін у процентному відношенні до попереднього року ВВП країн БРІКС та головних лідерів, а саме США та ЄС (Табл. 1). Країни-члени БРІКС мають різні показники росту ВВП, але вони як самостійно, так і в сумі за країнами превалюють над показниками США та ЄС.

Зовнішній борг Бразилії в 2010 р. склав 15% ВВП, Росії – 33%, Індії – 20%, Китаю – 7% (для порівняння: США – 97%, Німеччині – 159%, Франції – 188%, Японії – 162%, Великобританії – 416%) [9, с. 3]. Відношення розміру міжнародних резервів до обсягу зовнішнього боргу в Індії становить 83%, в Бразилії – 94%, в Росії – 100%, в Китаї – 645% [9, с. 3]. У розвинених країнах ці показники нижчі, ніж у країнах БРІКС. Ця ситуація свідчить про те, що країни БРІКС на даний час знаходяться у більш вигідному положенні та мають більші можливості, але й володіють, разом з цим, меншою впливовістю. Поточна ситуація в світі, нездатність нинішньої світової системи управління економікою впоратися з наслідками фінансової кризи, а також все зростаюча загроза її другої хвилі, роблять вкрай актуальними спроби ряду країн знайти власне рішення проблем, локалізоване в їх взаємних відносинах, з яких виключені чинники загроз, пов'язані з нестабільністю таких економік, як США, Японія і ЄС. У цих умовах вивчення можливостей, які дає об'єднання в рамках групи БРІКС, дозволить розширити бачення умов цього об'єднання, зрозуміти вигоди та проблеми для кожного учасника групи.

Таблиця 1

Динаміка змін ВВП країн БРІКС, США та ЄС, 2009-2012 рр. (у % відношенні до попереднього року; 2011-2012 рр. – прогноз)

	2010	2011	2012
Бразилія	7,5	4,5	4,1
Росія	4	4,8	4,5
Індія	10,4	8,2	7,8
КНР	10,3	9,8	9,5
ПАР	2,8	3,5	3,8
США	2,8	2,8	2,9
ЄС	1,7	1,6	1,8

**Таблиця складена автором за матеріалами: [8]*

В умовах сьогодення роль країн БРІКС у світовій торгівлі динамічно зростає. За 2010 р. 16% світового експорту припадало на країни БРІКС. Ці країни імпортували близько 18% запропонованих на світовому ринку товарів [8].

Разом з тим, торгівля між країнами, що входять до групи БРІКС, становила всього 1,2% обсягу світової торгівлі. Для порівняння, їх експорт у країни ЄС, США і Японію становив 7,6% світової торгівлі, а імпорт з цих країн в країни БРІКС – 4,4% світової торгівлі [10, с. 8].

Постійно зростаючий інтерес до взаємодії із теперішніми країнами БРІКС вже проявляють інші центри сили, а саме ЄС, вірніше буде зауважити, «старі» члени ЄС [7, с. 5].

Виходячи з динаміки показників торговельних відносин БРІКС та ЄС за період 2006-2010 рр. (Рис.1), слід звернути увагу не тільки на показники експорту та імпорту, що стабільно підвищуються (наприклад, з 337,2 млрд. євро до 433,5 млрд. євро та з 165,3 млрд. євро до 283,2 млрд. євро відповідно), а й на позитивне сальдо торговельного балансу [11].

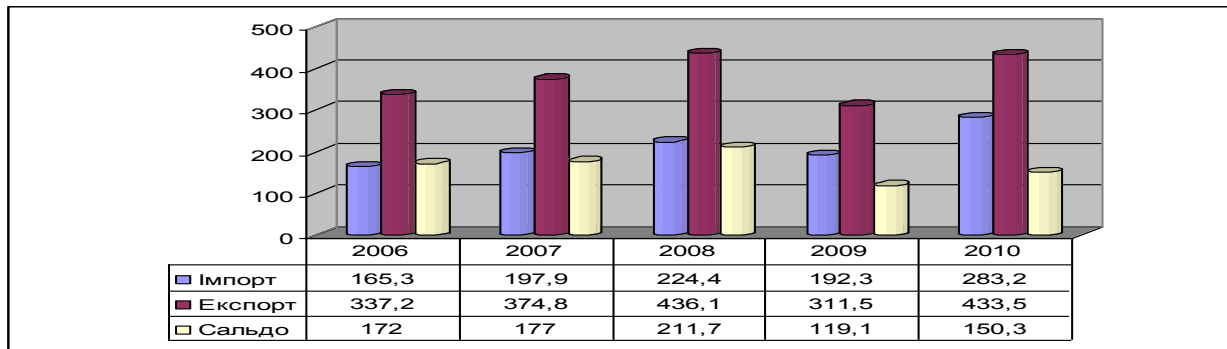

Рис. 1. Динаміка торговельних показників БРІКС з ЄС (млрд. євро), 2006-2010 рр.

**Графік побудовано автором за матеріалами [11]*

Дані показники свідчать про актуальність та перспективність двосторонніх відносин між БРІКС та ЄС. Спад кількісного відображення торговельних показників помічається тільки у 2009 р., що пояснюється наслідками фінансово-економічних кризових явищ. Але вже зараз світ та економіки повертаються до попередніх темпів розвитку і набувають нових потужностей.

Позитивне сальдо торгівлі з розвиненими країнами дозволило країнам БРІКС акумулювати значні золотовалютні резерви. Якщо в 2002 році на їх частку припадало лише 17% від всіх резервів, а на США, Японію і зону євро – близько 31%, то до кінця 2010 р. частка країн БРІКС в резервах збільшилася до 39% [10, с. 8].

Але у співробітництві об'єднань БРІКС та ЄС існують і деякі стриманості та суперечності. Наявність відмінностей у законодавчих першоосновах та відсутність уніфікованого правового регулювання не дозволяють у повній мірі здійснювати кооперацію. Через те, що БРІКС достатньо нове об'єднання, немає стійкого, функціонуючого адміністративного апарату. А отже не так легко проводити політику співробітництва. Суперечності також виникають як на односторонньому, так і на двосторонньому рівнях, різниця - у стадії економічного розвитку країн-членів, для подолання якої необхідно проведення великої кількості заходів та певний час. Але незважаючи на всі стриманості та суперечності, торговельні відносини між БРІКС та ЄС успішно розвиваються, адже вони вигідні та, завдяки розвитку країн-членів, мають великі перспективи.

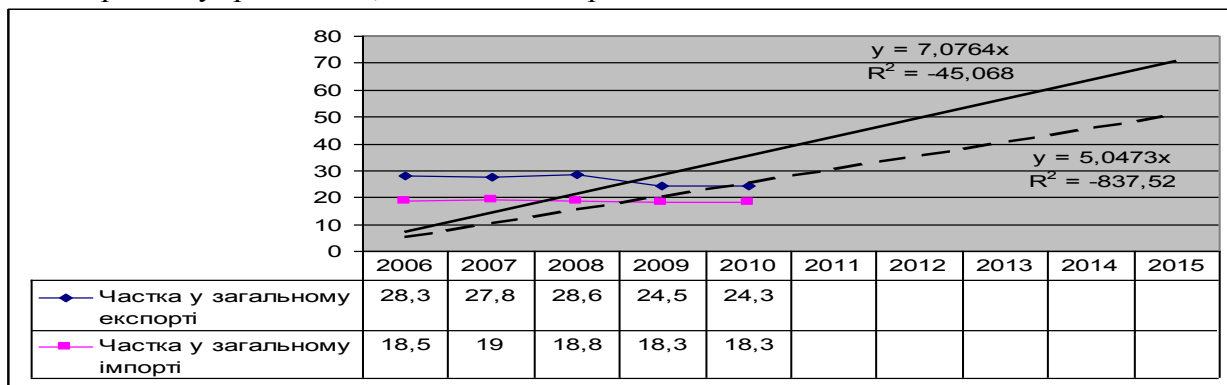

Рис. 2. Частка ЄС від загального експорту та імпорту країн БРІКС, 2006-2010 рр. (у%; 2011-2015 рр. – прогноз)

**Графік побудовано автором за матеріалами [11]*

Аналізуючи частку ЄС від загального експорту та імпорту країн БРІКС, слід звернути увагу на те, що ЄС зараз є основним найбільшим торговельним партнером об'єднання. Її торговельна частка складає 21,5 % [11]. У 2010 р. частка країн ЄС у загальному експорті БРІКС склала 24,3 %, а в імпорті 18,3 % (Рис. 2). Ці показники дещо менші у порівнянні з 2006 р. (28,3% та 18,5 % відповідно). Невелике зниження може бути пояснено загальними світовими економічними процесами та тенденціями, які охопили та мали вплив на всю сукупність світових торговельних відносин. Але, у відповідності до проведеного трендового аналізу, прогнозується подальший розвиток, укріплення та підвищення показників двосторонніх торговельних відносин з вектору БРІКС – ЄС.

Зростаюче значення БРІКС ще більш помітно в імпорті ЄС: збільшення долі імпорту з 6,3% у 2000 році до 19 % у 2010 році відбулося багато в чому завдяки зростаючій важливості імпорту з Китаю, на частку якого припадає половина імпорту до ЄС із країн БРІКС. Країни БРІКС отримали частку ринку в ЄС, головним чином за рахунок США і Японії (особливо в імпорті ЄС). Як правило, експорт ЄС до країн БРІКС менш важливий, ніж імпорт [12, с. 140].

Торгівля країн БРІКС з ЄС зараз зростає більш динамічними темпами, ніж у середньому за період 2000-2008 рр., особливо це стосується показників експорту в Росію та Індію (експорт ЄС до Бразилії мав досить низькі показники). Експортні операції нових країн-членів ЄС більш динамічні, ніж у середньому по ЄС. Зокрема, нові країни-члени ЄС здійснюють експортні та імпортні операції здебільшого з Китаєм і Росією. Аналіз торговельної статистики показує, що Китай і Росія є основними торговими партнерами ЄС серед країн БРІКС. Росія є ключовим експортним ринком для ЄС, а також основним постачальником енергоносіїв до ЄС (особливо природного газу). В свою чергу, Китай є найбільшим постачальником до ЄС імпорту промислових товарів, і таким чином, він водночас є також серйозним конкурентом [12, с. 144].

Загалом, нові країни-члени ЄС мають відносно менші торговельні відносини з країнами БРІКС, ніж ЄС – 15 (крім торгівлі з Росією). Дійсно, більша частка показників експорту та імпорту країн БРІКС в деяких країнах ЄС є результатом їх більших торговельних передумов до розвитку співробітництва з Росією (наприклад, трьох країн Балтії, Фінляндії, Болгарії, Польщі, Словаччини, Словенії та Німеччини). Імпорт з Китаю досить важливий для Угорщини, Нідерландів і Великобританії.

Очевидно, що відмінності у відносних передумовах та впевненості торгівлі окремих держав-членів ЄС по відношенню до окремих країн БРІКС мають важливі наслідки щодо розробки загальної політики ЄС, а саме держави-члени ЄС з більш низьким впливом торгівлі мають нижчу частку в розробці політики щодо конкретних країн БРІКС і / або можуть керуватися не стільки комерційними інтересами, а іншими темами та питаннями (забезпечення безпеки і охорони навколишнього середовища, права людини тощо) [12, с. 144].

Слід також звернути особливу увагу на той факт, що торговельні відносини відбуваються не тільки на рівні БРІКС – ЄС, а й на рівні окремих країн-членів та об'єднань. Так, наприклад, існують деякі суперечності у розвитку країн-членів БРІКС, і Бразилія, Індія та ПАР поки що не достатньо впливові, вони тільки починають підвищувати свою роль у світовому господарстві. А отже ЄС слід спробувати використати цей розвиток та встановити довірчі відносини на перспективу. Китай та Росія більш позитивні у своєму розвитку, ніж Бразилія, Індія та ПАР. Отже, ЄС має більш щільні та стабільні двосторонні відносини з цими країнами.

Таблиця 2

Експорт ЄС до країн БРІКС, 2010 р.

	Кількісний показник (млрд. євро)	Частка від загального експорту (%)
Сума	265,7	100,0
Машини і транспортне обладнання	137,8	51,8
Хімічна продукція	39,4	14,8
Промислові товари, класифіковані за матеріалом	35,4	13,3
Різні промислові товари	22,3	8,4
Сировина	10,9	4,1

Харчові продукти та живі тварини	9,3	3,5
Мінеральне паливо, мастила та аналогічні матеріали	2,5	0,9
Напої та тютюн	2,2	0,8
Тваринні та рослинні масла, жири та віск	0,634	0,2
Інші товари	2,6	1,0

*Таблиця складена автором за матеріалами: [11]

Щодо галузевої структури торговельних відносин БРІКС та ЄС, то слід сказати, що вона досить різноманітна, але чітко виділяються провідні сектори інтересів співробітництва (Рис. 3). За 2010 р. загальна сума експорту товарів ЄС до БРІКС склала 265,7 млрд. Євро (Табл. 2). Основна частина загального експорту товарів ЄС до країн БРІКС - машини і транспортне обладнання (51,8%), хімічна продукція (14,8%), промислові товари (21,7%) та сировина (4,1%) [11].

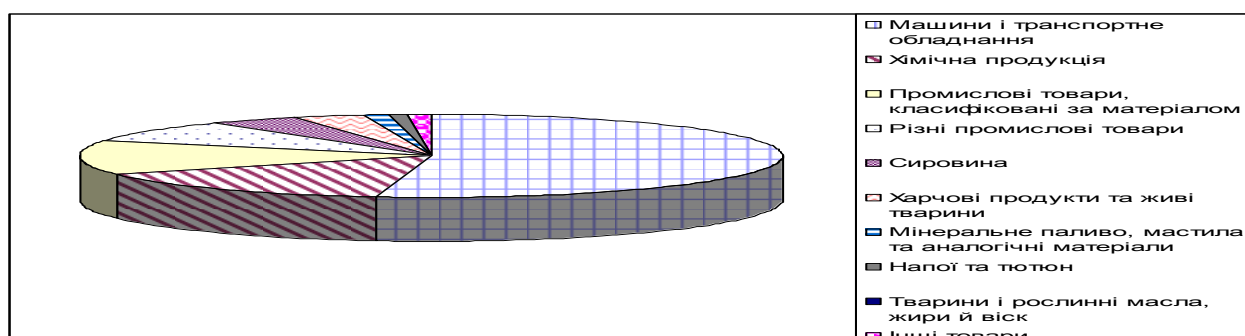

Рис. 3. Галузева структура експорту ЄС до країн БРІКС, 2010 р.

*Побудовано автором за матеріалами [11]

Імпорт ЄС з країн БРІКС має більш диверсифіковану структуру (Рис. 4), хоча продукція промисловості також переважає, особливо в імпорті з Індії та Китаю. Крім обробної промисловості, імпорт продукції гірничодобувного виробництва є важливим, зокрема, з Бразилії (17,8% імпорту ЄС у 2007 році, в основному неенергетичної продукції до Бельгії, Нідерландів та Німеччини), а також важливим є імпорт з Росії (52,1% імпорту ЄС з Росії – в основному сирової нафти та природного газу) [12, с.145]. Треба також звернути увагу на те, що імпорт з Китаю складається майже виключно з виробничої продукції, а продукція сільського господарства відіграє помітнішу роль тільки в імпорті ЄС з Бразилії.

Таблиця 3

Імпорт ЄС з країн БРІКС, 2010 р.

	Кількісний показник (млрд. євро)	Частка від загального імпорту (%)
Сума	505,9	100,0
Машини і транспортне обладнання	155,9	30,8
Мінеральне паливо, мастила та аналогічні матеріали	125,4	24,8
Різні промислові товари	94,2	18,6
Промислові товари, класифіковані за матеріалом	56,3	11,1
Хімічна продукція	21,8	4,3
Сировина	18,2	3,6
Харчові продукти та живі тварини	14,9	2,9
Напої та тютюн	1,1	0,2
Тваринні та рослинні масла, жири та віск	0,548	0,1
Інші товари	4	0,8

*Таблиця складена автором за матеріалами: [11]

Отже за 2010 р. імпорту товарів ЄС з країн БРІКС склав 505,9 млрд. євро (Табл.3). У галузевій структурі імпорту товарів переважають машини і транспортне обладнання (30,8 %), мінеральне паливо, мастила (24,8 %), різні промислові товари (29,7 %) та хімічна продукція (4,3 %) [11].

Існує не так багато відмінностей у секторальній структурі нових країн-членів ЄС та групи ЄС–15 у торговельних відносинах з БРІКС. Тим не менш, експорт нових країн-членів ЄС в цілому ще більше спеціалізується на продукції виробничої промисловості, і ця спеціалізація стає ще більш помітною у співробітництві з БРІКС. Що стосується імпорту, то вражаючою особливістю є відносно низький показник імпорту нових країн-членів ЄС з Росії (у 2009 р. менше 20% від загального імпорту нових країн-членів ЄС припало на долю Росії) і відповідно висока частка гірничодобувної промисловості і кар'єрних розробок – особливо сирової нафти і природного газу. Ця картина не зазнала істотних змін за останні кілька років: частка імпорту обробної промисловості в нових країнах-членах ЄС з Росії навіть зменшилася в період 2000-2007 рр. [12, с. 146]. Також сталося зниження долі імпорту з Бразилії, це унікальне перетворення, що стосується не тільки структури нових країн-членів ЄС, загального обсягу імпорту, а й контрастує з структурою імпорту з Китаю та Індії.

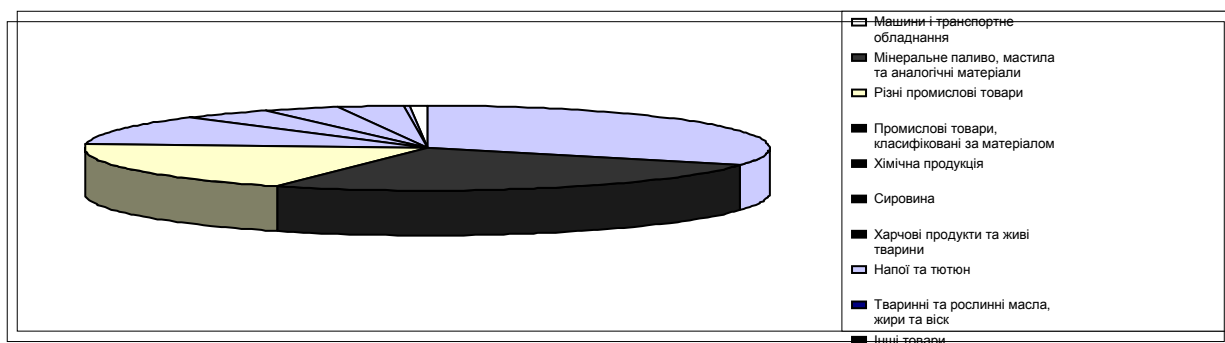

Рис. 4. Галузева структура імпорту ЄС з країн БРІКС, 2010 р.

**Побудовано автором за матеріалами [11]*

Говорячи про двосторонні відносини ЄС та БРІКС у сучасних реаліях, слід також звернути увагу на те, що зараз об'єднання БРІКС пропонує Євросоюзу свої послуги у боротьбі з борговою кризою, яка загрожує перерости у другу хвилю кризи фінансової. Таким чином, країни члени БРІКС мають намір спільно підтримати Європу. Сума підтримки може досягти 120-130 млрд. дол. Лідери ЄС на даному етапі погоджуються, хоча вони ясно розуміють ризики фінансової залежності від КНР та інших країн-членів БРІКС [9, с. 3].

Ще одним важливим питанням зараз є те, що зміцнення в регіоні нових гравців в особі країн БРІКС викликає деяку стурбованість в Європі і США. Незважаючи на те, що поки США займають перше місце по торговому обороту з Африкою, їх частка (як і частка ЄС) повільно, але впевнено скорочується через збільшення товарообігу африканських країн з Китаєм.

Країни Заходу висловлюють побоювання, що країни БРІКС(С) можуть просувати в Африці свої економічні інтереси на шкоду розвитку демократичних інститутів і турботі про навколишнє середовище. Єдина можлива відповідь на посилення БРІКС в регіоні ЄС - лише продовження попередньої політики, спрямованої на просування демократичних ідеалів, забезпечення високих стандартів соціальної відповідальності працюючих в Африці компаній і дотримання екологічних норм. У цьому випадку є надія, що африканські країни самі зроблять вибір на користь формату співробітництва, спрямованого на більш стійкий розвиток [8, с. 3].

Важливі наслідки для економічного та аналітичного досліджень мають результати Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ), який проходив у січні 2012 р. у Давосі [13]. На ВЕФ у 2012 р. було визнано той факт, що загальносвітова економічна криза ще далека від свого завершення, а капіталістичний лад все ще проходить фазу "великої трансформації". Так що "формування нових моделей" ще триває, або ще й зовсім не розпочалось [14].

Найбільш широко обговорюваною була європейська тема, оскільки систему загальноєвропейських боргових проблем ще тільки належить розв'язати. Крім того, Європа зараз активно міркує над тим, як зберегти свою єдність [13].

Іншим важливим питанням на форумі є ступінь залученості азійських і особливо китайських бізнесменів в європейську економіку, особливо в умовах формування нових інтеграційних груп та об'єднань за участю країн Азії.

У Всесвітньому економічному форумі 2012 р. не брали участь перші особи Франції, США, Великобританії та Росії. Проте, найбільш потужна та чисельна китайська делегація в Давосі зосередилася на тому, щоб переконати всіх у своїх можливостях [13].

Загальний висновок форуму – капіталізм в нинішньому його вигляді дає збої і потребує як мінімум серйозного доопрацювання. На переконання засновника і виконавчого голови ВЕФ Клауса Шваба, «капіталізм зжив себе і абсолютно не вписується в модель сучасного світу» [14].

Таким чином, БРІКС зараз є одним із найбільш успішно функціонуючих об'єднань країн з перспективним потенціалом. Головною метою для них на цей час є вироблення скоординованої позиції з широкого кола питань та просування її на світовій арені, включаючи двосторонні відносини з третіми країнами та міжнародними організаціями. Отже, за умовою ведення цією групою країн розумної політичної і економічної стратегії розвитку, вона може здійснити геополітичну зміну центрів сили. Саме тому успішна кооперація та співробітництво ЄС з країнами БРІКС зараз є важливим завданням як для мети подолання кризових явищ, так і подальшого успішного розвитку.

Література.

1. Козак Ю.Г. Міжнародна економіка: Навч. посібник. Видання 2-ге перероб. та доп./ Ю.Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 1118 с.
2. Маркс К., Енгельс Ф. Восемнадцатое брюмера Луи Бонапарта. Соч./ К. Маркс, Ф. Энгельс. – 2-е изд. – Т. 8. – М.: Гос. изд-во полит. лит-ры, 1957 г. – С. 115-217.
3. Макогон Ю.В. Международные стратегии экономического развития: Учеб. пособие/ Ю.В. Макогон. – К.: Знання, 2007. – 461 с.
4. Jim O'Neill and Anna Stupnytska. The long-term outlook for the BRICs and N-11 post crisis.// Global economics paper/ Jim O'Neill and Anna Stupnytska. – December 4, 2009, №: 192. – Pp. 1-27.
5. Хейфец Б. БРИК: миф или реальность?/ Б. Хейфец// Мировая экономика и международные отношения, 2010. - № 9. - С. 72-80.
6. Архангельская А.А. БРИК становится БРИКС/ А.А. Архангельская// Азия и Африка, 2011. - № 9. - С. 2-5.
7. Толорая Г.Д. БРИКС – «мыльный пузырь» или шанс изменить миропорядок?/ Г.Д. Толорая// Доклад на Ученом совете ОМЭПИ ИЭ РАН, 19.05.2011. - С. 1-25.
8. Офіційний сайт МВФ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org>.
9. Фомин А.Н. Итоги саммита БРИКС/ А.Н. Фомин// Аналитический доклад. – Москва, 2011. – 25 с.
10. Андрианов В.Д. Макроэкономические тенденции/ В.Д. Андрианов// Внешэкономбанк. – Москва, 2011. – 10 с.
11. Офіційний сайт статистики ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: eurostat.com.
12. Peter Havlik EU's trade with the BRICs and competitiveness challenges/ Peter Havlik// The Vienna Institute for International Economic Studies. – Austria, 2010. – P. 136-157.
13. Офіційний сайт журналу Trust.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.trust.ua>.
14. Офіційний сайт forbes [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.forbes.ru>.

У даній статті досліджується питання виникнення феноменального інтеграційного об'єднання БРІКС та його вплив на сучасні світогосподарські процеси. Проводиться детальний аналіз характеру взаємовідносин з країнами ЄС. Зроблена об'єктивна характеристика економічних, торговельних та політичних взаємозв'язків.

Ключові слова: БРІКС, ЄС, інтеграція, світогосподарські процеси.

РАЗВИТИЕ ДВУСТОРОННИХ ОТНОШЕНИЙ БРИКС И ЕС: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ,
ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ

Пыхтина М.С., аспирант

Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина

В данной статье исследуется вопрос возникновения феноменального интеграционного объединения БРИКС и его влияние на современные мирохозяйственные процессы. Проводится детальный анализ характера взаимоотношений со странами ЕС. Сделана объективная характеристика экономических, торговых и политических взаимосвязей.

Ключевые слова: БРИКС, ЕС, интеграция, мирохозяйственные процессы.

development of bilateral relations between brics and the eu: current status, trends and prospects

Pykhtina M.S., postgraduate student

V.N. Karazin Kharkiv National University

The article examines the question of phenomenal integration association BRICS, and its influence on modern global economic processes. A detailed analysis of the relationship between BRICS and the EU was conducted. An objective characteristic of the economic, trade and political relationships was also made.

Key words: BRICS, EU, integration, global economic processes.

Надійшла до редколегії 14.04. 2012 р.

Науковий керівник: к. е. н., професор Сідоров В.І.

© Пихтіна М.С., 2012